

de Griffel

Katholieke basisschool

PROTOCOL OMGAAN MET GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Preventieve en curatieve maatregelen grensoverschrijdend gedrag

PROTOCOL OMGAAN MET GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Preventieve en curatieve maatregelen grensoverschrijdend gedrag

KBS DE GRIFFEL

Besproken met het MT: 11 maart 2026
Besproken met het team: 26 maart 2026
Instemming MR op: 30 maart 2026
Revisie: september 2027

Maart 2026
Marijke den Decker
Directeur basisschool KBS de Griffel

INHOUD

Inleiding	4
Wie zijn wij.....	5
Identiteit	5
Missie	5
Visie.....	5
Kernwaarden.....	5
Pedagogische sfeer	6
Plagen of pesten, theoretische achtergrond	7
Activiteiten ter bevordering van een veilig schoolklimaat	9
Omgaan met grensoverschrijdend gedrag.....	13
Maatregelen en stappen grensoverschrijdend gedrag	14
Maatregelen niet ernstig (veilig) grensoverschrijdend gedrag.....	14
Maatregelen ernstig (onveilig) grensoverschrijdend gedrag.....	15
Stappen bij ernstig grensoverschrijdend gedrag	17
Herhaling van grensoverschrijdend gedrag.....	18
Afspraken rond werkhouding.....	19
Registratieplicht	19
Preventie en aanpak van cyberpesten	19
Handelingskader bij Online incidenten	20
Melding/klacht van ouder m.b.t. gedrag	20
Grensoverschrijdend gedrag van ouders	21
Afsluitend.....	22
Bijlagen	23
Aanpak van KBS de Griffel bij systematisch pestgedrag	23
Stappenplan omgaan met online incidenten	24
Escalatieladder niet ernstig (veilig) grensoverschrijdend gedrag.....	26
Escalatieladder ernstig (onveilig) grensoverschrijdend gedrag.....	27
Voorbeelden van maatregelen en interventies bij grensoverschrijdend gedrag	28
Groepsplan Gedrag	28
Voorbeeld format herstelgesprek	29
Gedragskaart.....	30
Gedragscontract.....	31
Bibliografie.....	33

INLEIDING

Op basisschool KBS de Griffel willen we als gemeenschap van leerlingen, leerkrachten en ouders op een goede manier samenleven. We gaan ervan uit dat alle leerlingen en volwassenen zich prettig willen voelen op school en eraan willen meewerken dat zijzelf en ook anderen zich prettig voelen op KBS de Griffel. Om zorg te dragen voor een sfeer, waarin dit mogelijk is, hebben we regels en afspraken ingevoerd, die vallen binnen de aanpak van de Vreedzame School. We realiseren ons dat van alle volwassenen, betrokken bij de school (professionals en ouders) voorbeeldgedrag verwacht mag worden. We zetten ons in om gewenst gedrag te bevorderen.

We accepteren dat bij samenleven ook hoort dat er conflicten en ruzies ontstaan. Wij accepteren het niet, als iemand een ander geweld aandoet. Pestgedrag kan het gevoel van veiligheid bij een kind ernstig belemmeren en kan langdurige gevolgen hebben voor de verdere ontwikkeling en voor alle betrokkenen (S.M. Swearer, 2010). Daarom is pesten een probleem dat wij op onze school onder ogen zien en serieus aanpakken.

In dit Protocol Omgaan met grensoverschrijdend gedrag staan regels en afspraken beschreven om een positief schoolklimaat te bevorderen. Tevens is dit protocol opgesteld om duidelijk te maken hoe we met elkaar om willen gaan en om goed te kunnen reageren op situaties waarin een leerling wordt gepest of grensoverschrijdend gedrag laat zien. Er worden maatregelen beschreven die als consequentie op het grensoverschrijdend gedrag gelden. Daarnaast worden ook interventies beschreven ten behoeve van het voorkomen van (herhaling van) grensoverschrijdend gedrag.

Dit protocol sluit aan bij de missie en visie van KBS de Griffel, waarin staat dat alle betrokkenen binnen onze school zich veilig moeten voelen.

Marijke den Decker

WIE ZIJN WIJ

KBS de Griffel is één van de negen katholieke basisscholen, onderdeel van Het Sticht. KBS de Griffel is een school die de klas en de school als leefgemeenschap beschouwt; als een oefenplaats voor het leren van sociale vaardigheden en waar actief burgerschap wordt toegejuicht. Leerlingen leren oog en oor voor anderen te hebben en zich verantwoordelijk te voelen voor het algemeen belang. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen zich gehoord en gezien voelen en leren samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen.

IDENTITEIT

KBS de Griffel is een katholieke én vreedzame school. Dit betekent dat wij werken in een sociale context die gebaseerd is op innerlijke waarden, omgangsvormen en levenshoudingen die voortkomen vanuit een christelijke traditie. De school staat open voor alle kinderen, ongeacht hun geloof, maatschappelijke achtergrond, cultuur of welk sociaal onderscheidend criterium dan ook.

Onze aandacht voor waarden en normen, het vreedzaam naast elkaar leven, proberen we concreet te maken in het dagelijkse schoolleven. Kinderen en volwassenen gaan op een respectvolle manier met elkaar om. Wij willen elkaar de ruimte geven en echt luisteren naar elkaar voor wederzijds begrip. Respect voor elkaar, samenwerken, openheid, betrokkenheid, eerlijkheid en verwondering zijn hierbij belangrijke bouwstenen.

Het pedagogisch handelen op KBS de Griffel krijgt mede gestalte door het hanteren van waarden en normen die gebaseerd zijn op onze christelijke identiteit. Respect en waardering voor elkaar is een voorwaarde om samen te kunnen leren en samen te kunnen leven. De identiteit van de school kenmerkt zich door:

- een open houding naar onze medemensen;
- respect voor elkaar;
- saamhorigheidsgevoel;
- specifieke aandacht voor de verschillende levensinstellingen;
- minimaal één keer per jaar een liefdadigheidsactie voor een goed doel.

Wij besteden aandacht aan de katholieke identiteit middels het vertellen van verhalen uit de kinderbijbel, de lessen vanuit 'Trefwoord' (catechese methode) en 'De Vreedzame School'. De vieringen en rituelen worden in ere gehouden als herkenbare uitingen van onze identiteit. Deze vinden zowel op school als in het Kerkelijk Centrum plaats. Drie keer per jaar hebben wij een gezamenlijke viering, waaraan alle leerlingen deelnemen.

MISSIE

De missie van KBS de Griffel luidt: **Samen leren, samen leven!** Deze missie vormt het fundament van de school en geeft richting aan alles wat er binnen de school gebeurt. Leerlingen en leerkrachten leren en leven samen, zodat kinderen zich ontwikkelen tot actieve en verantwoordelijke deelnemers aan de maatschappij, zowel nu als in de toekomst.

VISIE

KBS de Griffel biedt kwalitatief hoogwaardig onderwijs, waarin aandacht is voor de persoonlijke achtergrond en mogelijkheden van ieder kind. De school streeft naar een veilige, inspirerende leeromgeving waarin kinderen tot bloei komen. Vanuit de kernwaarden groei, aandacht, verbondenheid en autonomie wordt de visie concreet gemaakt.

KERNWAARDEN

De kernwaarden van KBS de Griffel zijn: groei, aandacht, verbondenheid en autonomie. Deze centrale waarden vormen, samen met de vreedzame school, het fundament van onze school. Zie ook: schoolgids 2025 – 2026 (Schoolgids 2025 - 2026, 2025).

KERNWAARDE GROEI

KBS de Griffel is een school die streeft naar veelzijdig en kwalitatief hoogstaand onderwijs. Onderwijs dat zo veel mogelijk past bij het individuele kind, gebruik maakt van de wetenschap (effectief bewezen) en deze vertaalt naar goede lessen. Onderwijs dat gegeven wordt door

deskundige leerkrachten. Wij stimuleren samenwerking tussen leerlingen en tussen leerkrachten onderling, om te leren van elkaars kwaliteiten. Samen leren!

Dit sluit naadloos aan bij de kernwaarde 'ontwikkeling' van Het Sticht. Het Sticht investeert in professionele groei van haar medewerkers, zodat zij de beste begeleiding kunnen geven aan onze leerlingen. Leerlingen ontwikkelen zich, zodat zij sterker en zelfverzekerd de toekomst tegemoet kunnen treden (Koersplan Het Sticht 2025 - 2029, 2025, p. 15).

KERNWAARDE AANDACHT

We hebben oog voor de individuele behoeften van de leerlingen. Veiligheid en respect zijn belangrijke waarden om in die behoeften te voorzien. Daarbij is ieder kind uniek en ontwikkelt het zich in een eigen tempo. We volgen ieder facet van de intellectuele en de sociaal-emotionele ontwikkeling van alle leerlingen, zodat wij de instructie, de begeleiding en het niveau van het leerstofaanbod op de behoeften van de leerlingen zoveel mogelijk kunnen laten aansluiten. Dus ook wanneer een kind extra begeleiding of juist meer uitdaging nodig heeft. Wij laten kinderen en leraren aan de hand van didactische, coöperatieve structuren met en van elkaar leren. Samen leren is samen leven!

KERNWAARDE VERBONDENHEID

Samen leren en samen leven doe je niet alleen. Wij werken graag samen met de ouders van onze leerlingen, interne en externe specialisten (ZAT, KDV, BSO, ouderen in de wijk, kerk, wijkteam, gemeente Zeist) en deskundigen binnen Het Sticht (onze stichting). Samen zijn we verantwoordelijk voor de leerlingen; met vertrouwen, duidelijkheid, eerlijkheid en respect naar elkaar toe. Samen leren en samen leven is samen werken!

KERNWAARDE AUTONOMIE

Samen leren, samen leven, samen werken...dat is iets wat je moet leren. Wij leren kinderen samenwerken aan de hand van diverse coöperatieve didactische én pedagogische werkvormen. Door de samenwerking te structureren wordt gelijke deelname van leerlingen gestimuleerd en is er sprake van positieve wederzijdse afhankelijkheid. Daarnaast hebben kinderen ook behoefte aan autonomie; kinderen willen ook zélf leren, zélf kunnen beslissen en zélf keuzes maken. Dat kan alleen in een omgeving waarin de eigenheid van het kind gerespecteerd wordt. Het pedagogische antwoord hierop is het bieden van veiligheid, ruimte, begeleiding, ondersteuning en het waarborgen van de verbondenheid met de ander. Individuele vrijheid is belangrijk en wordt gestimuleerd, maar altijd in relatie met de ander. Zo leren we van en met elkaar! De kernwaarde 'authenticiteit' van Het Sticht past hierbij. Het Sticht moedigt zowel leerlingen als leerkrachten aan om zichzelf te zijn, hun eigen stem te vinden en te leren van hun ervaringen met respect en begrip in de omgang met anderen (Koersplan Het Sticht 2025 - 2029, 2025, p. 15).

PEDAGOGISCHE SFEER

De missie van KBS de Griffel – *Samen leren, samen leven!* – vormt de basis voor het pedagogisch klimaat op onze school. Wij vinden het belangrijk dat leerlingen zich niet alleen ontwikkelen op cognitief gebied, maar ook groeien in hun sociale en maatschappelijke ontwikkeling. Daarom besteden wij bewust aandacht aan de manier waarop leerlingen met zichzelf, met anderen en met hun omgeving omgaan.

Een veilige en voorspelbare leeromgeving is daarbij een belangrijke voorwaarde. Leerlingen moeten zich op school gezien, gehoord en gerespecteerd voelen, zodat zij zich vrij voelen om te leren en zich te ontwikkelen. Ontwikkeling zien wij breed: naast kennis en vaardigheden gaat het ook om samenwerken, verantwoordelijkheid nemen, omgaan met verschillen en het leren oplossen van conflicten.

Op KBS de Griffel werken wij doelgericht aan een schoolgemeenschap waarin leerlingen verantwoordelijkheid leren nemen voor hun eigen gedrag en voor de groep. Leerkrachten en ouders hebben hierin een belangrijke voorbeeldrol en dragen samen bij aan een respectvolle en veilige schoolcultuur.

Grensoverschrijdend gedrag, waaronder pesten, nemen wij serieus. Daarom besteden wij hier structureel aandacht aan en handelen wij wanneer dit nodig is, met als doel een veilige en positieve leeromgeving voor alle leerlingen te waarborgen.

PLAGEN OF PESTEN, THEORETISCHE ACHTERGROND

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Plagen is op basis van gelijkwaardigheid zonder de intentie de ander te kwetsen. Plagen gebeurt ook in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt meestal achter de rug van leerkrachten. Het is belangrijk dat de leerling de leerkracht informeert over pestgedrag, omdat het regelmatig voorkomt dat de leerkracht hier weinig zicht op heeft.

Definitie van pesten: Een leerling wordt gepest wanneer deze herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal, seksueel of psychologisch), die op hem of haar zijn gericht en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. Dat geldt voor zowel direct als online. Pesten is per definitie een vorm van grensoverschrijdend gedrag. Vanuit literatuur wordt duidelijk onderscheid gemaakt tussen plagen en pesten (M.E. Solberg, 2007) (David P. Farrington, 2011). De verschillen tussen plagen en pesten zijn weergegeven in figuur 1.

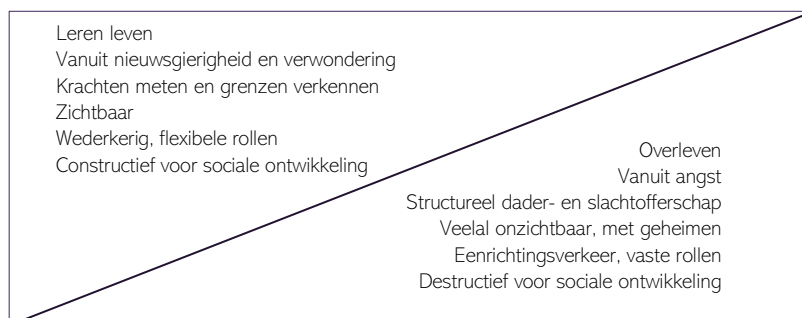
<i>Plagen</i>	<i>Pesten</i>
Er is sprake van gelijkwaardigheid	Er is sprake van een fysiek of psychisch machtsverschil
Wisselend 'slachtofferschap'	Steeds hetzelfde slachtoffer
Humoristisch	Kwetsend
Af en toe	Systematisch
Vroegere relaties worden vlug hersteld	Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen
Leerling blijft opgenomen in de groep	Isolement en eenzaamheid bij het gekwetste kind
De groep lijdt er niet echt onder	De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat dat gekenmerkt wordt door angst en wantrouwen

FIGUUR 1: VERSCHILLEN TUSSEN PLAGEN EN PESTEN

Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare en kan gemakkelijk overgaan in ruzie of pesten. Als plagen serieus wordt (en dreigt over te gaan in pesten), dient de geplaagde leerling ondersteund te worden om het plagen te laten stoppen en dient de plager te worden aangesproken op zijn of haar gedrag.

Hoewel de scheiding tussen plagen en pesten hierboven strikt is weergegeven, is het in de dagelijkse praktijk niet altijd helder of er sprake is van pesten (Ruigrok, 2010). Figuur 1 laat een continuüm zien van 'leren leven' naar 'overleven' (Annemiek Broersen, 2015). Verschillende betrokkenen kunnen zich bij eenzelfde situatie tegelijkertijd mogelijk op een andere plaats in het continuüm bevinden. Bovendien kan een situatie voor één persoon heen en weer schuiven op dit continuüm. Ook blijkt dat een persoon bij het 'leren leven' ook een zekere mate van 'overleven' ervaart.

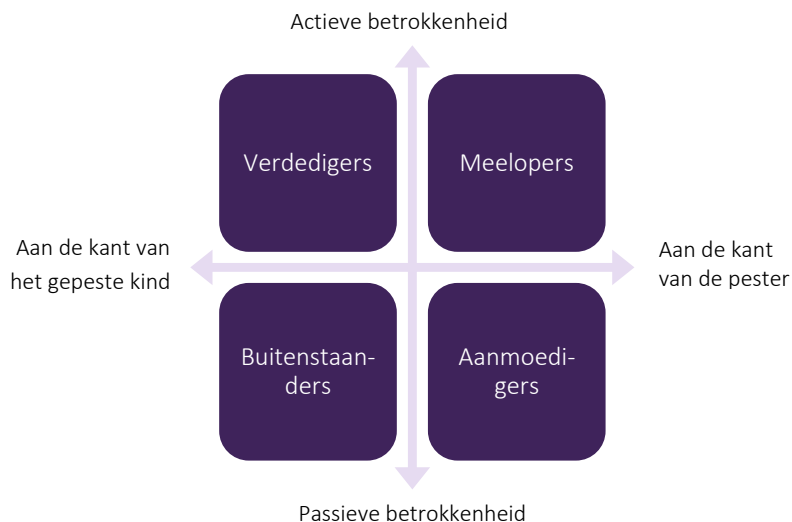
Kortom: bij het bespreken van pestgedrag en conflicten is belangrijk om te achterhalen hoe de situatie door de verschillende betrokkenen wordt ervaren om inzicht te krijgen in het probleem en de mogelijke oplossingsrichtingen.

FIGUUR 2 PESTEN OP EEN CONTINUÛM TUSSEN LEREN LEVEN EN OVERLEVEN (BROERSEN ET AL., 2015).

BETROKKENEN BIJ PESTGEDRAG

Naast de pester en het gepeste kind zijn er vaak meer kinderen betrokken bij het pestgedrag. Volgens Salmivalli (Salmivalli, 2010) zijn deze betrokkenen te onderscheiden in vier rollen, die al dan niet actief participeren in het pesten en aan de kant van de pester of van het gepeste kind staan. Deze rollen zijn schematisch weergegeven in Figuur 3. Waar meelopers actief het pestgedrag van de pester stimuleren, doen aanmoedigers dit op een meer passieve manier. Verdedigers ondersteunen het gepeste kind op een actieve manier. Buitenstaanders zijn het minst betrokken bij het pestgedrag en staan aan de kant van het gepeste kind.

FIGUUR 3: ROLLEN VAN BETROKKENEN BIJ PESTGEDRAG

De bovenstaande vier rollen laten zien dat meer kinderen dan alleen de pester en het gepeste kind betrokken zijn bij het pestgedrag en daarom ook betrokken dienen te worden bij de preventie en de aanpak van pestgedrag. Het belang van de preventie en aanpak van pestgedrag op grotere schaal dan alleen de pester en het gepeste kind wordt nog meer duidelijk wanneer de percentages van de verschillende rollen bij pestgedrag in ogenschouw worden genomen. Globaal genomen is namelijk ongeveer tien procent van de leerlingen te categoriseren als gepeste kind en tien procent als pester (F. Goossens, 2012). Ongeveer 20 tot 25 procent is meeloper of aanmoediger en 15 tot 20 procent is verdediger. Dat betekent dat slechts 35 tot 45 procent van de leerlingen niet betrokken is bij het pesten en dus buitenstaander is.

Als Vreedzame School gaat KBS de Griffel ervan uit dat in de meeste gevallen dat een leerling zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste leerlingen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten, zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden.

Pesten gebeurt vaak buiten het zicht van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er moet worden samengewerkt tussen school en ouders en dat leerlingen wordt geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

Pesten is een uiting van ernstig grensoverschrijdend gedrag en moet als probleem worden gezien door één van de betrokken partijen:

- leerlingen (gepeste leerlingen, pesters en de (zwijgende) groep)
- teamleden (leerkrachten, directie, intern begeleider en onderwijs ondersteunend personeel)
- ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders).

KBS de Griffel wil pesten voorkomen. In de volgende hoofdstukken wordt beschreven welke preventieve en curatieve activiteiten het team inzet op het gebied van het scheppen en borgen van een veilig schoolklimaat.

Discriminatie

In een sociaal veilige school doet iedereen mee en heeft iedereen het gevoel erbij te horen. Discriminatie staat hier haaks op. Toch komt discriminatie helaas voor in de maatschappij. Iedereen heeft vooroordelen. Bij discriminatie wordt verschil gemaakt op basis van kenmerken die er niet toe doen in die specifieke situatie. Mensen worden soms onterecht buitengesloten omdat ze worden gezien als anders.

Of iets discriminatie is of niet, is helaas niet altijd duidelijk. Mensen twifelen soms of ze gediscrimineerd zijn. Hetzelfde geldt voor de 'dader'. Ook al is het niet je bedoeling om te discrimineren, het kan zijn dat je als professional, ouder of leerling handelt op basis van onbewuste vooroordelen en stereotypen en daardoor onbedoeld invloed uitoefent op het pedagogisch klimaat en/of schoolprestaties. KBS de Griffel streeft naar gelijke kansen en gelijke behandeling in gelijke gevallen voor iedereen.

Discriminatie kan op lange termijn gevolgen hebben voor de gezondheid en het welzijn van kinderen. Het kan moeilijker zijn om vriendschappen aan te gaan, waardoor leerlingen zich eenzaam kunnen voelen of gepest worden. Dit kan leiden tot gedragsproblemen. Maar het heeft niet alleen gevolgen voor de gezondheid. Hoe meer discriminatie kinderen ervaren hoe groter de kans op een negatief zelfbeeld of een gevoel van minderwaardigheid.

Discriminatie aan de orde stellen is niet altijd makkelijk, maar wel noodzakelijk. Niet alleen omdat het bij wet verboden is, maar omdat ervaren discriminatie ongrijpbaar is. Het kan zorgen voor een onveilige sfeer in de school en invloed hebben op de leerresultaten en het plezier om naar school te gaan. Op KBS de Griffel wordt veel aandacht besteed aan bewustwording en het voorkomen van discriminatie. Het team handelt hierin in eerste instantie preventief door dagelijks te werken aan een veilig schoolklimaat.

ACTIVITEITEN TER BEVORDERING VAN EEN VEILIG SCHOOLKLIMAAT

Op KBS De Griffel werken leerkrachten op verschillende manieren samen om een veilige en ondersteunende leeromgeving voor alle leerlingen te creëren. Wanneer leerlingen naar een volgende groep gaan, zorgen leerkrachten voor een zorgvuldige overdracht, zodat de nieuwe leerkracht goed op de hoogte is van de ontwikkeling en behoeften van ieder kind. Daarbij maken zij gebruik van het leerlingendossier in ParnasSys, dat nauwkeurig wordt bijgehouden.

In de dagelijkse praktijk besteden leerkrachten ook aandacht aan het persoonlijke welzijn van leerlingen door regelmatig individuele gesprekje met hen te voeren. In de lessen wordt meerdere keren per week gebruikgemaakt van coöperatieve werkvormen, waardoor leerlingen leren samenwerken, elkaar helpen en respectvol met elkaar omgaan.

Vanaf groep 6 besteden leerkrachten daarnaast expliciet aandacht aan omgangsregels op het internet, zodat leerlingen zich ook online bewust en veilig gedragen. Binnen de school zijn coördinatoren aangesteld die verantwoordelijk zijn voor de implementatie en borging van De Vreedzame School en het beleid rondom sociale veiligheid.

VREEDZAME SCHOOL

De school zet middels de lessen van de methode Vreedzame School preventief in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader zijn we aardig en respectvol tegen elkaar. Het is belangrijk leerlingen positief te benaderen. We werken liever met complimenten dan met straf. De Vreedzame School leert kinderen om zelf conflicten op te lossen, verantwoordelijkheid te nemen en zich betrokken te voelen bij de gemeenschap. Belangrijke aspecten hiervan zijn:

- **Zelfstandigheid:** Kinderen leren zelfstandig keuzes maken en verantwoordelijkheid nemen voor hun gedrag.
- **Respect:** Leerlingen gaan op een respectvolle manier met elkaar en met volwassenen om.
- **Samenwerking:** We stimuleren actief samenwerken en het oplossen van conflicten op een positieve manier.
- **Democratisch Burgerschap:** Leerlingen krijgen een stem in de klas en leren om mee te denken over groepsprocessen.

Kinderen leren op school om verantwoordelijke en actieve leden van deze gemeenschap te zijn. Ze leren oog en oor voor anderen te hebben en zich verantwoordelijk te voelen voor het algemeen belang. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende werkvormen, bijvoorbeeld kringgesprekken, het voorlezen of vertellen van verhalen en rollenspellen. Leerlingen zijn ten opzichte van elkaar niet de baas. De leerkracht daarentegen is op school leidend en de ouders zijn dat thuis. Wij vinden het belangrijk dat kinderen maar ook de ouders en leerkrachten zich gehoord en gezien voelen en leren samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Samen leven!

OMGAAN MET VERSCHILLEN

- In iedere groep zitten leerlingen met verschillende culturele en etnische achtergronden. We willen de leerlingen leren dat iedereen anders is en dat 'anders leuk en verrijkend' is (Vreedzame School, blok 6, 'we zijn allemaal anders'). Onder schooltijd wordt door alle leerlingen tegen elkaar en tegen de leerkracht Nederlands gesproken.
- Binnen de lessen van de Vreedzame School leren de leerlingen zich te verplaatsen in een ander en omgaan met zichzelf en de ander (blok 1, 'wij horen bij elkaar', over een positief sociaal klimaat; blok 3, 'wij hebben oor voor elkaar', over communicatie; blok 4, 'wij hebben hart voor elkaar', over gevoelens; blok 5, 'wij dragen allemaal een steentje bij', over verantwoordelijkheid nemen voor elkaar, blok 6, 'we zijn allemaal anders', over diversiteit).
- Binnen o.a. de lessen levensbeschouwing krijgen de leerlingen informatie over hoe andere mensen denken en leven vanuit verschillende religieuze, culturele en historische perspectieven.

SCHOOLREGELS EN SOCIALE COMPETENTIE

We werken met de volgende kernregels:

- Wij respecteren elkaar en accepteren verschillen.
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt.
- Wij lossen conflicten op een vreedzame manier op.
- Wij nemen verantwoordelijkheid voor ons gedrag.
- Wij gaan zorgvuldig om met materialen en eigendommen.

Deze regels worden aangeleerd en geoefend in de dagelijkse praktijk, ondersteund door sociale competentieprogramma's en lessen over sociale vaardigheden.

GROEPSAFSPRAKEN

Aan het begin van ieder schooljaar stelt iedere groep groepsafspraken op, die passen binnen de schoolregels van het protocol. Er worden afspraken met de leerlingen gemaakt over hoe er gereageerd kan worden als iemand de groepsafspraken en de schoolregels niet naleeft. De afspraken geven aan wat gewenst gedrag is. Deze afspraken staan in verbinding met de afspraken van de Vreedzame school en zijn in iedere groep zichtbaar. In de groepsafspraken wordt ook aangegeven dat het melden van pesten, ruzies en onopgeloste conflicten goed is. Regelmatig besteedt de leerkracht proactief aandacht aan de groepsafspraken en schoolregels, niet alleen als het slecht gaat.

DE GOUDEN WEKEN

Het opstellen van de groepsafspraken is een onderdeel van de Gouden Weken, de eerste periode van het schooljaar waarin de basis wordt gelegd voor de groepsdynamiek en de sfeer in de klas. Deze periode is cruciaal voor het vormen van een positieve groep en het creëren van een veilige leeromgeving.

Tijdens de 'gouden weken' kun je als leerkracht werken aan de volgende doelen:

1. **Relaties opbouwen:** Dit is de tijd om een goede relatie met en tussen de leerlingen op te bouwen. Door elkaar beter te leren kennen, wordt de basis gelegd voor wederzijds respect en vertrouwen.
2. **Groepsregels en verwachtingen vaststellen:** In deze weken is het belangrijk om duidelijk te zijn over de regels, routines en verwachtingen binnen de klas. Het gezamenlijk opstellen van deze regels kan helpen om een gevoel van eigenaarschap bij de leerlingen te creëren.
3. **Positieve groepsdynamiek bevorderen:** Door middel van teambuildingactiviteiten en samenwerkingsopdrachten kunnen leerlingen elkaar beter leren kennen en wordt de

onderlinge band versterkt. Dit helpt bij het voorkomen van subgroepvorming en conflicten in latere fases.

4. **Individuele verschillen erkennen:** De 'gouden weken' bieden ook een kans om aandacht te besteden aan de individuele behoeften en talenten van leerlingen. Dit kan helpen bij het creëren van een inclusieve omgeving waarin iedereen zich gewaardeerd voelt.
5. **Preventieve interventies toepassen:** Door tijdens de gouden weken actief te observeren en in te grijpen bij negatieve dynamieken, kan je als leraar voorkomen dat problemen later in het jaar escaleren.

Het goed benutten van de 'gouden weken' kan het hele schooljaar positief beïnvloeden.

Wanneer een stevige basis wordt gelegd in deze eerste weken, is de kans groter dat de groep effectief samenwerkt en conflicten constructief worden opgelost (Bijleveld, 2020).

Regels opstellen en vaststellen is de makkelijkste stap. Het (laten) naleven ervan vraagt naast de dagelijkse, expliciete aandacht voor de regels veel van de leerkracht. We kunnen als leerkracht (en ouders) alle regels en al het gewenste gedrag dagelijks bespreken, maar kinderen leren van wat ze je zien doen, niet van wat je zegt en vervolgens zelf niet doet. Voorwaarde om aan positief en effectief gedrag bij kinderen te werken, is de expliciete voorbeeldrol van de leerkracht. Dat vraagt het doorleven en voorleven van de schoolregels. En in het kader van die voorbeeldrol, past het dus ook (en is het van belang om) je excuus aan de groep aan te bieden als het je een keer niet lukt.

PEDAGOGISCHE HUISSTIJL

Het team van KBS de Griffel bestaat uit een mix van ervaren en minder ervaren leerkrachten. De samenstelling van het team is gewijzigd. Het is belangrijk dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van gemaakte afspraken die we hanteren ten behoeve van een veilig pedagogisch klimaat. Om die reden is een kwaliteitskaart Pedagogische huisstijl in ontwikkeling. Daarin kan iedereen terugvinden hoe we in en om de school met elkaar omgaan. Zo zijn er bijvoorbeeld de pleinregels in terug te lezen.

VOLGEN SOCIAAL EMOTIONELE ONTWIKKELING

Op KBS de Griffel volgt de leerkracht de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen nauwgezet. De leerkrachten van groep 1/2 vullen hiervoor twee maal per jaar *KIJK* in. De leerkrachten van groep 3 t/m 8 vullen twee maal per jaar een vragenlijst van Kindbegrip in. De leerkracht en intern begeleider bespreken de gegevens vanuit Kindbegrip vragenlijsten, de SEL kaarten worden gekozen en er wordt indien nodig een (groeps-) plan opgesteld. SEL-kaarten zijn kaarten waarin handelingsadviezen en interventies worden beschreven die de leerkracht in kan zetten voor het versterken van gewenst gedrag ten behoeve van een veilig klimaat.

MONITOR SOCIALE VEILIGHEID

Het team van KBS de Griffel vindt het belangrijk de sociale veiligheid te monitoren. De leerlingen van groep 6 t/m 8 vullen twee maal per jaar de monitor sociale veiligheid van Kindbegrip in. De verkregen informatie over veiligheidsbeleving en registratie van incidenten gebruiken we actief om van te leren. Het team van KBS de Griffel stelt zo nodig een plan van aanpak op om het schoolklimaat te versterken.

Ook ouders en medewerkers worden benaderd om zgn. tevredenheidsonderzoeken in te vullen. Zie voor meer informatie het Schoolveiligheidsplan van KBS de Griffel (Schoolveiligheidsplan KBS de Griffel, 2026).

GROEPSBESPREKINGEN

De leerlingen worden door de leerkracht gevolgd in hun ontwikkeling door regelmatig (minimaal drie keer per jaar) gesprekken te voeren met de intern begeleider, tijdens de zogenaamde groepsbespreking.

VERGADERINGEN

Sociale veiligheid blijft een terugkerend onderwerp binnen het team. De anti-pestcoördinator brengt dit regelmatig in tijdens vergaderingen, met als doel regels en afspraken waar nodig te verbeteren, aan te passen en goed te blijven borgen.

PLEINWACHT

De leerkrachten lopen pleinwacht om incidenten voor te zijn, te binden met leerlingen, te sturen op (door ons) ongewenst gedrag. Ook op het plein zijn we bewaker van de veilige omgeving voor iedereen en alert op de mogelijkheden om samen te groeien in sociaal sterker worden. Leerkrachten lopen dus verspreid over het plein of zijn in interactie met (groepjes) leerlingen.

SAMENWERKING TUSSEN OUDERS EN SCHOOL

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit organiseren we onder meer door het volgen van de gesprekscyclus: het startgesprek tussen leerkracht, ouders en leerlingen, de rapportgesprekken en de tussentijdse gesprekken (zie ook: [Oudercontact cyclus | KBS de Griffel](#)). Daarnaast kunnen onderwerpen rondom het thema veiligheid besproken worden tijdens bijvoorbeeld koffieochtenden.

Ouders hebben de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen: het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders andermans kind een lesje gaan leren, met als doel de problemen van het eigen kind op te lossen. Bij problemen van pesten of agressie zullen de leerkrachten, directie en ouders hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met elkaar, met als doel een goede oplossing te vinden die ook in de toekomst houdbaar is en de veiligheid kan waarborgen. Voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Uit onderzoek is gebleken dat er minder gepest wordt in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar (respectvol en op basis van gelijkwaardigheid), waar verschillen worden geaccepteerd en waar conflicten en gevoelens van onvrede niet met geweld worden opgelost maar worden uitgesproken. Er zal minder worden gepest als er duidelijkheid is over hoe men op KBS de Griffel met elkaar omgaat. Verschillen worden aanvaard en ruzies worden niet met verbaal of fysiek geweld opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen nemen duidelijke stelling tegen dergelijke gedragingen.

DE ANTI-PESTCOÖRDINATOR

De anti-pestcoördinator heeft binnen de school een coördinerende en ondersteunende rol bij de preventie en aanpak van pestgedrag. De anti-pestcoördinator denkt mee over beleid en schoolbrede afspraken om pestgedrag te voorkomen en een veilig schoolklimaat te bevorderen. Daarnaast ondersteunt de anti-pestcoördinator leerkrachten bij signalen van pestgedrag, kan deelnemen aan gesprekken met ouders en leerlingen en meedenken over passende interventies, zoals groepsgesprekken. Wanneer er sprake is van systematisch pestgedrag, ondersteunt de anti-pestcoördinator op verzoek van de intern begeleider de leerkracht bij het opstellen en uitvoeren van een plan van aanpak.

INTERNE CONTACTPERSOON

Aan het begin van het schooljaar krijgen alle leerlingen een folder met informatie over de contactpersoon (ICP-er). In de folder wordt uitgelegd wie dat is, hoe en waar zij te vinden is en wat zij voor de leerlingen kan doen. De folder wordt uitgedeeld met een toelichting door de van de ICP-er zelf. Ook schrijft de ICP-er jaarlijks een informatieve toelichting voor in de nieuwsbrief. De informatie is terug te vinden op de website.

Als er in de groep versturende processen spelen die maken dat de schoolregels onder druk komen te staan, dan wordt altijd de directie geïnformeerd. Samen met de intern begeleider, de anti-pestcoördinator of eventueel andere expertise kan gekeken worden naar (groeps-) interventies, begeleiding of ondersteuning. Eén en ander resulteert in een groepsplan gedrag. Meer informatie over het groepsplan gedrag is in te zien middels de bijlage [Groepsplan Gedrag](#).

OMGAAN MET GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

OPLOSSINGSGERICHTE AANPAK

De school grijpt actief in als er sprake is van grensoverschrijdend gedrag. Als een conflict zich tussen leerlingen afspeelt en interventies, zoals aangereikt binnen de Vreedzame School, niet toereikend zijn, dan zal de school kiezen voor een **oplossingsgerichte aanpak**. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen recht doet en borgt gemaakte afspraken. Soms is het duidelijk dat één van de partijen verkeerd zit en dan is partij kiezen van belang. Natuurlijk met daarna(ast) hulp voor degene die fout zit: hoe komt dit en hoe wordt dit in de toekomst voorkomen?

ONGEWENST GEDRAG

Uitgangspunt is dat onder elk gedrag een oorzaak zit. Investeren in het gesprek met het kind (en de ouders) is een essentieel onderdeel van het sturen op gedrag. We gaan ervan uit dat geen enkel kind ongewenst gedrag vertoont 'uit vrije wil'. Als we kinderen iets willen leren, vraagt dat van ons een open en nieuwsgierige houding: wat zit er onder het gedrag? Welke behoefte, angst, onzekerheid, geldingsdrang, ...) Met dit in ons achterhoofd, denken we oplossingsgericht: we kijken naar wat goed gaat, benoemen dat en bespreken waar we meer van willen zien. Wat levert het de groep, het kind op, als er ander gedrag is? Hoe ziet het eruit als het wel goed gaat? Bij beloning van positief gedrag is het belangrijk die beloning direct in te zetten (dus niet bij goed gedrag op maandag aangeven dat een paar dagen later extra mag worden buiten gespeeld). Voor de pauze laten zien dat het lukt betekent dus meteen daarna de afgesproken beloning inzetten. We hebben binnen onze school kinderen die vanuit een trauma reageren op sociale situaties. 'Standaard' bijsturing op afspraken is daarbij waarschijnlijk een weinig kansrijke interventie. Het vraagt dat we ons verdiepen in de achtergrond, situatie, denkpatronen en het zelfbeeld van het kind. We nemen daarbij kennis van de uitgangspunten van de trauma sensitieve school. Voor sommige kinderen is onduidelijkheid, onrust en onveiligheid de norm vanuit thuis of vanuit het verleden. Rust, aandacht en positieve benadering kan dan juist een gevoel van onveiligheid en ongemak oproepen. De onrust en strijd die deze kinderen kunnen veroorzaken, kunnen een manier zijn voor hen om een bekende, zogenaamd veilige situatie te creëren. Dat wij als school ons hiervan bewust zijn, maakt dat we dit gedrag anders kunnen interpreteren. Duidelijke, eerlijke en voorspelbare grenzen stellen helpt. Daarnaast vraagt het van de leerkracht een doorlopend bewustzijn dat kinderen zelf de boosheid en de grensoverschrijdende handelingen ook niet willen en ons (en eventuele interne of externe experts) hard nodig hebben om te leren het anders te doen.

GEDRAG UITGELEGD IN 4 KWADRANTEN

In het algemeen kunnen we bij maatregelen uitgaan van het **4-Lademodel** (D'Aes, 2019): Zij onderscheidt in haar model de volgende kwadranten:

1. licht probleemgedrag: niet ernstig en eenmalig
2. licht probleemgedrag: niet ernstig en frequent
3. ernstig/zwaar probleemgedrag: eenmalig
4. ernstig/zwaar probleemgedrag: frequent.

Deze kwadranten vragen ieder om een andere mate van ondersteuning (er wordt een kans gegeven om te leren) of maatregel. Het gaat hierbij om maatregelen op gedrag.

1. Het ongewenste gedrag is niet ernstig en eenmalig: Waarschuwing. Ondersteuning – Maatregel –	2. Het ongewenste gedrag is niet ernstig en frequent: het gedrag moet aangeleerd/ geoefend worden(pedagogisch doel). Er is een plan. Ondersteuning + Maatregel –
3. Het ongewenste gedrag is ernstig en eenmalig: maatregel als signaal. Ondersteuning – Maatregel +	4. Het ongewenste gedrag is ernstig en frequent: maatregel is gericht op herstel. Er is een plan. Ondersteuning + Maatregel +

FIGUUR 4: KWADRANTEN GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Onder ernstig grensoverschrijdend gedrag verstaan we het volgende:

- Fysiek: slaan, schoppen, knijpen, verwonden, duwen e.d. gericht op het lichaam van een ander
- Psychisch: lastig vallen, pesten, uitdagen, bedreigen, onder druk zetten, enz.
- Verbaal: grof taalgebruik, schelden, beledigen, bedreigen, racistische opmerkingen, grensoverschrijdende opmerkingen via social media, enz.
- Seksueel: ongewenste intimiteiten, seksuele toespelingen/opmerkingen, seksistische opmerkingen enz.
- Vernieling en diefstal van objecten en materialen.
- Ook (bij herhaling) pesten zien we als ernstig gedrag!

Grensoverschrijdend gedrag kan ook tegen leerkracht zijn, we verstaan hieronder:

- Schelden tegen de leerkracht:
- Fysiek geweld tegen de leerkracht:
- Brutaal gedrag naar de leerkracht

IN WELKE KWADRANT VALT HET GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG?

Het is belangrijk te weten dat de school (leerkracht/ directie) bepaalt wat de mate van het grensoverschrijdende gedrag is. Daarin speelt veilig / onveilig een belangrijke rol, de ernst van het gedrag en de mate van herhaling van dit gedrag. De afwijking van het gedrag op de afspraken/het gewenste en effectieve gedrag is leidend en niet de mate waarin een leerkracht met dit gedrag kan omgaan! Wanneer de leerkracht twijfelt in welk kwadrant het gedrag valt en gedrag als frequent aangetoond kan worden, dan volgt overleg met de intern begeleider, anti-pestcoördinator of de directie.

MAATREGELEN EN STAPPEN GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

MAATREGELEN NIET ERNSTIG (VEILIG) GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Voorbeelden van niet ernstig (veilig) grensoverschrijdend gedrag zijn:

- Roepen door de klas
- Weigeren om te werken
- De les verstoren

Bij ongewenst en niet ernstig gedrag wordt het kind aangesproken op het gedrag en wordt herhaald wat het gewenste gedrag is. Daarbij is het helpend de vraag te stellen (op een passend moment) 'wat maakt dat het niet lukt de regel na te leven'. Mocht het daarna nog een keer niet lukken volgt een tweede korte herinnering aan de regel en de maatregel die bij het nogmaals mislukken hoort. Mocht het dan nog een keer niet lukken wordt een maatregel ingezet. Natuurlijk is dit de richtlijn en bepaalt de leerkracht op basis van erkende ongelijkheid of hij/zij beredeneerd (en volgens plan) afwijkt van deze uitgangspunten.

Samengevat, waarbij de eerste twee stappen nog ondersteunend zijn:

1. het kind aanspreken en herinneren aan afspraak (eventueel navraag waarom het niet lukt).
2. het kind aanspreken (kort) en herinneren aan afspraken/ regels besproken in de groep.
3. direct een maatregel inzetten.

Maatregelen kunnen divers zijn. Maatregelen worden in de groep (per bouw) afgesproken aan het begin van het jaar. Voorbeelden van maatregelen zijn:

- Een excuusbrief schrijven
- Nadenkplek (zie ook: [Voorbeelden van maatregelen en interventies bij grensoverschrijdend gedrag](#)).

Als een kind even afstand van de groep nodig heeft, is er in de groep een nadenkplek. Er is ook een nadenkplek buiten de groep, maar voorkeur heeft eerst de plek in de groep. Mocht een kind buiten de groep een plek toegewezen krijgen, dan is er altijd direct zicht op door een professional in de school. Er is altijd een vooraf afgesproken tijd voor een nadenkplek.

Ouders worden gebeld door de leerkracht of ouders worden na schooltijd gelijk bijgepraat bij het ophalen van hun kind. Het gedrag wordt beschreven en de maatregel bij een volgende overtreding wordt met ouders gedeeld. Er volgt een notitie in ParnasSys .

MAATREGELEN ERNSTIG (ONVEILIG) GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Als het gedrag ernstig grensoverschrijdend is zal direct een maatregel volgen. Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag wordt altijd meteen de directie betrokken (om ook de maatregel te kunnen bepalen) en worden de ouders op school gevraagd om te praten over de consequenties. Bij afwezigheid directie wordt de intern begeleider of de anti-pestcoördinator betrokken. Ernstig grensoverschrijdend gedrag kan zijn fysiek of verbaal geweld tegen leerlingen, professionals of ouders. Bewust fysiek en verbaal geweld (anders dan een scheldwoord incidenteel) tegen een professional op school leidt direct tot schorsing. Als de maatregel schorsing is, zal de directie dit met ouders communiceren.

Gedrag	Wie / wat	Wat	Maatregel leerling
Vechten	Leerkracht belt ouders Leerkracht licht directie in Bij schorsing heeft directie altijd overleg met bestuur en belt directie ouders	Gesprek met ouders, leerkracht en IB of anti-pestcoördinator Herstelgesprek betrokkenen en leerkracht samen met IB of anti-pestcoördinator	Time-in Officiële waarschuwing Time-out schorsing Excusbrief en (straf-)werk
Schoppen, slaan, spugen, schelden	Leerkracht belt ouders Leerkracht licht directie in Bij schorsing heeft directie altijd overleg met bestuur en belt directie ouders	Gesprek met ouders, leerkracht en IB of anti-pestcoördinator Herstelgesprek betrokkenen en leerkracht samen met IB of anti-pestcoördinator	Time-in Officiële waarschuwing Time-out Schorsing Excusbrief en (straf-)werk
Schelden tegen leerkracht / professional	Leerkracht belt ouders Leerkracht licht directie in Gesprek met ouders op school	Gesprek met ouders, leerkracht en IB of anti-pestcoördinator Herstelgesprek betrokkenen en leerkracht samen met IB of anti-pestcoördinator	Time-in Officiële waarschuwing Time-out Excusbrief en (straf-)werk
Brutaal gedrag richting leerkracht / professional	Leerkracht belt ouders Leerkracht licht directie in	Gesprek met ouders, leerkracht en IB of anti-pestcoördinator Herstelgesprek betrokkenen en leerkracht samen met IB of anti-pestcoördinator	Time-in Officiële waarschuwing Time-out Excusbrief en (straf-)werk
Fysiek geweld tegen leerkracht / professional	Leerkracht licht directie in Directie overlegt met bestuur Directie belt ouders	Gesprek met ouders, leerkracht en IB of anti-pestcoördinator Herstelgesprek betrokkenen en leerkracht samen met IB of anti-pestcoördinator	Schorsing van minimaal 1 dag Excusbrief en (straf-)werk

Nb: Bij afwezigheid directie schakelt leerkracht de IB-er of de anti-pestcoördinator in.

FIGUUR 5: MAATREGELEN ERNSTIG GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

TIME-IN

Een time-in wordt in principe alleen bij ernstig grensoverschrijdend gedrag ingezet of bij herhaling van niet ernstig grensoverschrijdend gedrag, zie ook: [Escalatieladder niet ernstig \(veilig\) grensoverschrijdend gedrag](#) en [Escalatieladder ernstig \(onveilig\) grensoverschrijdend gedrag](#). De duur van de time-in hangt af van de ernst van het incident en van de frequentie waarop het grensoverschrijdend gedrag vertoont wordt en duurt minimaal een dagdeel. Een dagdeel betekent: een ochtend of een middag, afhankelijk van het moment waarop de time-in wordt toegekend. In principe werkt de leerling bij een time-in in een andere groep. Mocht dit niet lukken, dan kan worden uitgeweken naar de kamer van directie of IB.

Bij een herhaling van het toepassen van een time-in zit de leerling te werken in de kamer van directie of IB. De directie kan hier echter altijd van afwijken, als het incident daartoe aanleiding geeft. Er volgt altijd een gesprek met ouders, de leerkracht en de IB-er of de anti-pestcoördinator.

OFFICIËLE WAARSCHUWING

Wanneer leerlingen zich ernstig misdragen, kan een officiële waarschuwing gewenst zijn. Hierbij hanteren we de volgende handelwijze:

- De betreffende leerling krijgt een gesprek met de directeur (eventueel samen met een leerkracht).
- De ouders van de leerling worden uitgenodigd voor dit gesprek.
- De leerling krijgt naast een passende maatregel ook een officiële waarschuwing opgelegd. Hierbij wordt aan de leerling uitgelegd wat een officiële waarschuwing betekent en wat de consequenties hiervan zijn mocht het nog een keer gebeuren.
- Van het voorval, het gesprek en de officiële waarschuwing wordt een verslag gemaakt. Dit verslag wordt ondertekend voor gezien door ouders en directeur. Het verslag wordt in het leerlingendossier opgeslagen.
- Indien binnen een jaar zich wederom een dergelijk voorval voordoet, volgt een tweede officiële waarschuwing volgens dezelfde handelwijze als hiervoor.
- Bij een volgend incident volgt de time-out.

TIME-OUT

Een time-out wordt in principe alleen bij herhaling van incidenten ingezet, zie ook: [Escalatieladder niet ernstig \(veilig\) grensoverschrijdend gedrag](#) en [Escalatieladder ernstig \(onveilig\) grensoverschrijdend gedrag](#). Na twee officiële waarschuwingen of in het geval van een ernstig incident krijgt een leerling met onmiddellijke ingang een time-out. De time-out is geen officieel instrument maar kan niettemin bruikbaar zijn bij onveilige situaties of bij het herstellen van de rust binnen de school. Het is principieel geen strafmaatregel, maar een ordemaatregel in het belang van de school. Daarom geen aantekening van de time-out, maar van het incident in het dossier van de leerling.

- In geval van een time-out wordt de leerling voor de rest van de dag de toegang tot de school ontzegd.
- Tenzij redelijke gronden zich daartegen verzetten worden de ouders/verzorgers onmiddellijk van het incident en de time-out gemotiveerd op de hoogte gebracht. Als veiligheid voorop staat moet de time-out niet afhankelijk gesteld worden van het contact met ouders. De vraag blijft dan staan wat er moet gebeuren als de ouders niet te bereiken zijn. Eventueel is het verwijderen uit de klas en opvang elders nog een oplossing.
- De betrokken leerling krijgt schoolwerk mee om tijdens de time-out uit te voeren.
- De time-out maatregel kan eenmaal worden verlengd met één dag.

SCHORSING

De school is in eerste instantie verantwoordelijk voor de veiligheid en het welbevinden van alle leerlingen en de volwassenen. Wanneer de school deze niet meer kan garanderen, kan het gebeuren dat een leerling geschorst wordt, totdat een goede oplossing is gevonden. Op dit moment wordt het bovenschools beleid Sociale Veiligheid van Het Sticht van kracht. Op dat moment weegt de directeur het belang van de overige leerlingen zwaarder dan het belang van de leerling, die zorgt voor een onveilig klimaat.

In overleg met het bestuur kan besloten worden tot een schorsing. In een oudergesprek worden ouders gehoord en wordt de externe schorsing door de directie toegelicht. Ouders ontvangen

aanvullend een brief waarin de schorsing wordt toegelicht. Bij een duur langer dan een dag wordt de interne of externe schorsing gemeld aan de onderwijsinspectie.

VERWIJDERING

Bij het zich meermalen voordoen van een ernstig incident dat ingrijpende gevolgen heeft voor de veiligheid en/of de onderwijskundige voortgang van de school kan worden overgegaan tot verwijdering. De wettelijke regeling is hierbij van toepassing.

MAATREGELEN TOEPASSEN IS MAATWERK

Het toepassen van maatregelen is en blijft maatwerk. School is zich bewust van de invloed van verschillende maatregelen en zal na hoor en wederhoor van de betrokkenen, in overleg met de leerkracht, IB en/of directie de meest passende maatregel toekennen. Een besluit tot schorsing wordt altijd in afstemming met directie, de ib-er, de leerkracht én het bestuur genomen. De school kan en wil een schorsing alleen in uiterste gevallen doen, als andere oplossingen niet (meer) mogelijk zijn.

MAATREGELEN VOOR LEERLINGEN VAN GROEP 1 EN 2

Omdat leerlingen in groep 1 en 2 soms meer fysiek zijn, zal ander gedrag moeten worden aangeleerd. Er worden in eerste plaats interventies ingezet om gewenst gedrag aan te leren. Dit kan bijvoorbeeld door het inzetten van een beloningssysteem. Voorbeelden van maatregelen zijn: een nadenkplek en een excuustekening. Bij bovenstaand gedrag worden ouders wel direct op de hoogte worden gesteld en dat na herhaling een plan volgt (opgesteld met ouders) hoe dit gedrag te stoppen. Eventueel wordt externe hulp ingeschakeld. In uitzonderlijke gevallen kan herhaling van onveilig grensoverschrijdend gedrag leiden tot een time-out of een schorsing.

STAPPEN BIJ ERNSTIG GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG

1. ONMIDDELLIJKE AANPAK EN VEILIGHEID

Zodra bekend is dat er sprake is van ernstig grensoverschrijdend gedrag, grijpt de school direct in. Er worden onmiddellijk maatregelen (zie figuur 4) genomen om het grensoverschrijdend gedrag per direct te stoppen en de veiligheid van het slachtoffer te waarborgen. Hierbij passen we de escalatieladder toe, zie ook: [Escalatieladder ernstig \(onveilig\) grensoverschrijdend gedrag](#);

2. GESPREKKEN EN AFSPRAKEN

Er worden gesprekken gevoerd met de betrokken leerlingen; met name met de dader(s) en het slachtoffer/de slachtoffers. Het gesprek met de dader(s) heeft een waarschuwend functie. Afspraken over gewenst gedrag worden gemaakt en schriftelijk vastgelegd. Ouders van zowel de dader(s) als het slachtoffer worden geïnformeerd (zie [stap 3](#)). De school benadrukt dat het ernstige gedrag per direct moet stoppen.

3. GESPREK MET OUDERS

Er volgt een gesprek met ouders in het bijzijn van de leerkracht en iemand van het MT of de intern begeleider. De leerling is hier (deels) bij aanwezig. In dit gesprek wordt ervan uitgegaan dat de ouders met de school willen meedenken om een oplossing te zoeken. Als de ouder, de intern begeleider en leerkracht een verschil van inzicht hebben, dan zal de directie sowieso aansluiten bij een gesprek met de ouders.

Mocht het niet mogelijk zijn om een gesprek in aanwezigheid van ouders te voeren voordat de leerling weer de groep ingaat, dan volgt sowieso een gesprek met de leerling voordat deze weer de groep ingaat. Tijdens dit gesprek worden duidelijke afspraken gemaakt over het gewenst gedrag. Op een later moment, zo snel mogelijk, doch uiterlijk binnen een week na afloop van de maatregel volgt alsnog een gesprek in aanwezigheid van ouders.

4. HERSTELGESPREK MET BETROKKENEN

Er volgt altijd een herstelgesprek tussen de betrokkenen. Daarbij is in ieder geval de leerkracht aanwezig. Afhankelijk van de ernst van het grensoverschrijdend gedrag vindt het herstelgesprek plaats in aanwezigheid van de intern begeleider en/of de directie. Dit herstelgesprek vindt plaats voordat de leerling weer in de groep aan het werk mag. Een voorbeeld van een format ter voorbereiding op dit herstelgesprek is te vinden in de [bijlage](#).

5. GESPREK MET LEERLINGEN DIE GETUIGE WAREN OF ALS MEELOPER BETROKKEN WAREN

Wanneer er sprake is van een incident, is er op school ook aandacht voor de leerlingen die getuige waren of als meeloper betrokken waren. Het voorval wordt in de groep waarin het heeft plaatsgevonden besproken, en indien nodig ook in andere groepen. Tijdens deze gesprekken wordt stilgestaan bij de rol van de omstanders en wordt met leerlingen besproken wat hun gedrag voor effect kan hebben op anderen. Meelopers worden bewust gemaakt van hun verantwoordelijkheid en aangesproken op hun aandeel. Tegelijkertijd is er oog voor de gevoelens van leerlingen die getuige waren van het incident; wanneer zij daar behoefte aan hebben, wordt er passende ondersteuning geboden. In de bijlage Aanpak van KBS de Griffel bij systematisch pestgedrag staan de verschillende acties per betrokkene uiteengezet.

6. MONITORING VAN DE AFSPRAKEN

De groepsleerkracht houdt de naleving van de gemaakte afspraken dagelijks bij gedurende minimaal 4 weken en controleert of het ernstige grensoverschrijdend gedrag daadwerkelijk is gestopt. De veiligheid van het slachtoffer blijft gedurende deze periode prioriteit.

HERHALING VAN GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Bij herhaling van ernstig gedrag stelt de leerkracht een gedragsplan op waarin interventies beschreven staan, in afstemming met IB en ouders én waarvan de voortgang regelmatig wordt besproken. Er worden aanvullende afspraken gemaakt en er kan begeleiding/hulpverlening ingezet worden om gedragsverandering te ondersteunen. Dit plan is voor iedereen inzichtelijk in ParnasSys. Leerkrachten vullen daarnaast het OPP in, zodat bij het betrekken van een externe partij als het SWV of het CJG het leerlingendossier volledig is. De intern begeleider en/of de directie kan de casuïstiek evt. inbrengen in een ZAT overleg (een overleg waarbij het SWV, het CJG en Leerplicht betrokken zijn). Zie ook: [Escalatieladder ernstig \(onveilig\) grensoverschrijdend gedrag](#). Bij strafbare feiten wordt de politie geïnformeerd.

Gedrag	Wie / wat	Wat	Maatregel leerling
Herhaling ongewenst en niet ernstig grensoverschrijdend gedrag	Leerkracht belt ouders Leerkracht licht IB in	Gesprek met ouders, leerkracht Plan van Aanpak opstellen	Maatregel passend bij Escalatieladder niet ernstig (veilig) grensoverschrijdend gedrag
Herhaling ernstig grensoverschrijdend gedrag	Zie figuur 5	Zie figuur 5	Maatregel passend bij Escalatieladder ernstig (onveilig) grensoverschrijdend gedrag

FIGUUR 6 MAATREGELEN BIJ HERHALING VAN GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG

De school adviseert bij herhaling van grensoverschrijdend gedrag een groot overleg met het SWV en/of het CJG. Dit advies is niet vrijblijvend. Als ouders de inzet van externen niet willen, zal de vraag gesteld worden op welke wijze de ouders inzet regelen om het gedrag op korte termijn te verbeteren. Als resultaat uitblijft zal óf intensievere inzet van externen volgen, óf verandering van school.

MAATREGELEN UIT BOVENSCHOOLS BELEID

Bij herhaald grensoverschrijdend gedrag én wanneer de veiligheid van anderen in het geding lijkt te komen wordt verwezen naar het bovenschoolsbeleid. Bij ernstig grensoverschrijdend gedrag zijn er vier maatregelen in het bovenschools beleid te onderscheiden. Van licht naar zwaar zijn dit respectievelijk: 1) een officiële waarschuwing, 2) een time-out, 3) een schorsing en 4) verwijdering (Beleidsplan Sociale Veiligheid Het Sticht, 2025).

AFSPRAKEN RONDOM PESTGEDRAG

Indien systematisch pestgedrag wordt gesignaleerd, wordt de procedure in werking gesteld zoals hieronder beschreven. Hierbij worden niet alleen de pester en zijn ouders betrokken, maar worden alle betrokkenen ingelicht en gestimuleerd om op een voor hen passende wijze een bijdrage te leveren aan de aanpak van het pestgedrag.

- De leerkracht meldt het pestgedrag in ieder geval bij de intern begeleider en de directeur.

- Als pesten gesignaleerd wordt, nemen leerkrachten, in samenwerking met de leerlingen en hun ouders, duidelijk stelling.
- Wanneer de aanpak die de leerkracht in overleg met de intern begeleider en/of de directie heeft opgesteld niet het gewenste resultaat oplevert, wordt de anti-pestcoördinator gevraagd mee te denken.
- Tevens kan één van de betrokkenen advies inwinnen bij de interne contactpersoon. Deze onderzoekt het probleem (mee), raadpleegt evt. deskundigen en adviseert waar mogelijk het bevoegd gezag. Iedere school heeft een interne contactpersoon (ICP-er) aangesteld. Bij ons op school is dat Linda van Ekris. Gedurende haar afwezigheid neemt Marlou Jansen deze taak waar.

AFSPRAKEN ROND WERKHOUDING

Als de regels rond werkhouding lastig zijn en kinderen niet het werk afkrijgen dat af zou moeten die dag gelden de volgende afspraken. Kinderen krijgen op de dag nog een herinnering aan de maatregel als het werk niet af is (afmaken op school of thuis en een bericht naar ouders). Het is van belang dat de leerkracht een klimaat garandeert en creëert, waarin alle kinderen hun werk kunnen afmaken. Daartoe is zorgvuldige indeling van de groep(jes) en een rustige werkomgeving (kan ook buiten de groep) essentieel.

- In de pauze wordt geen werk afgemaakt als straf.
- In de groepen 3-4 wordt werk mee naar huis gegeven (leerkracht bespreekt dit met ouders -niet op het plein. De leerkracht vraagt ouders binnen en bespreekt welk werk af moet en waarom het niet is gelukt).
- In de groepen 5-8 maken kinderen het werk na schooltijd (leerkracht -of leerling- belt ouder om dit door te geven en waarom het niet is gelukt dit in de reguliere tijd te doen). In geval van werken met een weektaak, verschuift de werklast door naar de andere dagen en zal het werk uiterlijk de laatste dag af moeten zijn.

REGISTRATIEPLICHT

Wanneer er een incident plaatsvindt, noteert de leerkracht dit altijd in het volgsysteem ParnasSys. In de notitie staat: wat er is gebeurd, welke maatregel (een volgende keer) volgt, wat er met het kind is besproken en wat met de ouders. Ouders kunnen dit ook lezen in ParnasSys.

PREVENTIE EN AANPAK VAN CYBERPESTEN

Cyberpesten is een specifieke vorm van pesten. Het vindt niet fysiek plaats, maar via de sociale media door bijvoorbeeld (anonieme) berichten te versturen via de app, te schelden, te roddelen, te bedreigen, foto's van mobiele telefoons en webcam op internet te plaatsen, wachtwoorden en credits te stelen en te misbruiken, haatprofielen aan te maken of virussen te versturen. Omdat cyberpesten meestal anoniem is en ongevraagd 24 uur per dag het huis binnenkomt, heeft cyberpesten grote gevolgen voor leerlingen. Daarom neemt KBS de Griffel een aantal aanvullende maatregelen ter preventie en de aanpak van cyberpesten.

Preventie van cyberpesten wordt als volgt gedaan:

- leerlingen worden vanaf de middenbouw jaarlijks door de leerkracht en/of een gastdocent bewust gemaakt van de gevaren van internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten met behulp van gerichte voorlichting en ondersteunende programma's;
- de leerkracht maakt afspraken met de leerlingen over internetgedrag;
- de leerkracht maakt leerlingen duidelijk wat de sancties zijn op cyberpesten (o.a. uitsluiten van internetgebruik op school, of tijdelijke schorsing als uiterste maatregel);

Aanpak van cyberpesten wordt als volgt gedaan:

- de leerkracht of anti-pestcoördinator gaat in gesprek met het gepeste kind;
- de leerkracht of anti-pestcoördinator meldt het incident direct de directie/IB en bij het team;
- de leerkracht of anti-pestcoördinator neemt direct contact op met de ouders van zowel het slachtoffer als de dader (indien bekend);
- de anti-pestcoördinator neemt contact op met de provider en verzoekt de foto te verwijderen;

- de leerkracht of anti-pestcoördinator adviseert de ouders van het gepeste kind om aangifte te doen bij de politie;
- de leerkracht of anti-pestcoördinator probeert de dader(s) te achterhalen en voert maatregelen richting dader(s) uit, wanneer het leerling van de school betreft.

HANDELINGSKADER BIJ ONLINE INCIDENTEN

Een online incident is een gebeurtenis waarbij leerlingen via digitale media betrokken raken bij ongewenst, grensoverschrijdend of schadelijk online gedrag, zoals ruzies, het delen van kwetsende berichten of het verspreiden van beelden zonder toestemming. In tegenstelling tot cyberpesten gaat het hierbij niet per se om herhaald en doelgericht pestgedrag, maar kan het ook een eenmalige situatie of escalatie zijn. Bij online incidenten kan de school gebruikmaken van het [Stappenplan omgaan met online incidenten](#). Dit handelingskader helpt scholen om systematisch en zorgvuldig met een incident om te gaan en hiervan te leren voor toekomstig beleid.

De directeur bepaalt per situatie wie bij de verschillende stappen wordt betrokken. Het stappenplan richt zich onder andere op:

- het opvangen en ondersteunen van melders en betrokken leerlingen;
- het in kaart brengen van het incident en het bepalen van vervolgstappen, eventueel met een actieteam;
- het nemen van passende maatregelen, zoals gesprekken met betrokkenen, het informeren van ouders en indien nodig het inschakelen van externe instanties;
- het beperken van schade en het herstellen van de sociale norm binnen de groep;
- het organiseren van herstel en nazorg voor leerlingen en medewerkers;
- het evalueren van het incident en het versterken van preventief beleid.

Door zowel preventief te werken als adequaat te reageren op incidenten, werkt KBS De Griffel aan een veilige schoolomgeving waarin respectvol en verantwoordelijk online gedrag de norm is.

MELDING/KLACHT VAN OUDER M.B.T. GEDRAG

Wanneer u als ouder merkt dat er ernstige voorvallen gebeuren, vragen we u dat aan de leerkracht, intern begeleider of directie te melden. Ook kunt u melding maken bij de interne contactpersoon van de school. Welke stappen neemt de school als een ouder komt met een melding/klacht m.b.t. ongewenst gedrag?

INCIDENT BUITEN SCHOOLTIJD

- Ouder licht melding/klacht toe.
- Leerkracht en/of directie en ouder(s) voeren een oplossingsgericht gesprek.
- School bekijkt **OF** en hoe zij een bemiddelende rol in het conflict kan spelen.

INCIDENT TIJDENS SCHOOLTIJD

- Ouder licht melding/klacht toe.
- Leerkracht en/of directie en ouder(s) voeren een oplossingsgericht gesprek.
- School bekijkt hoe zij een bemiddelende rol in het conflict kan spelen.
- Er zal een terugkoppeling vanuit school naar ouders plaatsvinden over de manier waarop het conflict is opgelost.

EXTERNE VERTROUWENSPERSOON

Wanneer de interne contactpersoon en de directeur de klacht niet voldoende kunnen afhandelen, of als de klacht daar aanleiding toe geeft, zal zij de betrokkenen doorverwijzen naar de bij Het Sticht benoemde vertrouwenspersonen. Dit zijn functionarissen die door het bestuur zijn aangesteld en die niet in dienst zijn van het bestuur noch deel uit maken van de ouders of van het bestuur. Deze kunnen de klacht nader beoordelen en eventueel verwijzen naar de klachtencommissie. Dit is een regionale commissie waarbij meerdere schoolbesturen zijn aangesloten. Vanzelfsprekend blijft bij dit alles ook de rol van de groepsleraar van grote betekenis. Hij/zij is degene waarbij ouders allereerst terecht kunnen om zaken over hun kind te bespreken.

Contactgegevens van de vertrouwenspersonen:

Blijke Janssen
blijkejanssen@gmail.com
06-45144301

Anton Stegeman
antonstegeman@live.nl
06-15022647

WAT WORDT VAN U ALS OUDER VERWACHT?

Het oplossen van conflicten tussen leerlingen is zelden een probleem, als het op basis van het voorgaande met elkaar wordt overlegd. School en ouders spreken in positieve zin over andermans opvoeding en andermans kinderen. Als u zich zorgen maakt over het welzijn van uw kind of het welzijn van andermans kind, dan overlegt u met school. Uitgangspunt daarbij is dat u in gesprek gaat met het doel een oplossing te zoeken die goed is voor u en uw kind, maar ook goed is voor de andere kinderen en de leerkracht. De school is hierin uw medestander. Hieronder staan tips over de communicatie met kinderen over pestgedrag:

ouders van gepeste kinderen:

- houd de communicatie met uw kind open, blij in gesprek met uw kind;
- als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken;
- pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht en/of onze anti-pestcoördinator bespreken;
- vergroot het zelfrespect door positieve stimulering en complimenten;
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

ouders van pesters:

- neem het probleem van uw kind serieus;
- raak niet in paniek: elk kind loopt de kans om pester te worden;
- probeer achter de mogelijke oorzaak te komen;
- maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet;
- besteed extra aandacht aan uw kind;
- stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;
- corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind;
- maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

ouders van meelopers/verdedigers/aanmoedigers/buitenstaanders:

- neem de ouders van het gepeste kind serieus;
- stimuleer uw kind om op een vreedzame manier met andere kinderen om te gaan;
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem positief gedrag;
- geef zelf het goede voorbeeld;
- leer uw kind om voor zichzelf of anderen op te komen;
- denk er eens over na wat u zoal bespreekt aan tafel, bedenkt u zich dan dat kinderen heel veel horen en opslaan;
- wanneer er op school iets is gebeurd en het is opgelost, kom er dan thuis niet op terug. Opgelost is opgelost!

GRENDOVERSCHRIJDEND GEDRAG VAN OUDERS

Het kan gebeuren dat een ouder het niet eens is met een andere ouder of met de leerkracht. Van alle betrokkenen wordt verwacht dat zij op een respectvolle manier met elkaar communiceren. Daar horen schelden en schreeuwen niet bij. Wanneer een ouder scheldt of schreeuwt op school, zich agressief gedraagt, spreekt de leerkracht die dit signaleert de ouder hierop aan. Dit niet-wenselijke gedrag van de ouder wordt gemeld bij de directie. De directie voert samen met een lid van het MT een gesprek met de ouder. Bij afwezigheid van de directie zal een lid van het MT en de intern begeleider het gesprek aangaan.

MELDEN BESTUUR EN/OFF INTERNE CONTACTPERSOON

Indien er een zeer ernstig incident heeft plaatsgevonden, bedreigingen, agressief gedrag tussen ouders onderling, ouder-leerling, ouder- leerkracht, leerling – leerkracht, meldt de school dit bij

Protocol Omgaan met grensoverschrijdend gedrag KBS de Griffel

het bestuur en/of de vertrouwenspersoon. In overleg met het bestuur en/of de vertrouwenspersoon worden vervolgstappen bepaald.

AANGIFTE BIJ DE POLITIE

Indien er een zeer ernstig incident heeft plaatsgevonden, bedreigingen, agressief gedrag tussen ouders onderling, ouder-leerling, ouder- leerkracht, leerling – leerkracht, kan de school dit melden bij de politie en de belaagde adviseren aangifte te doen. Mochten ouders zich herhaaldelijk verbaal op een agressieve manier uiten in de school dan kan school in overleg met de politie besluiten de desbetreffende ouder(s) de toezegging tot school te ontzeggen.

WIJKAGENT

De school heeft frequent contact met de wijkagent. Dit kan naar aanleiding van een incident zijn, maar veel vaker gaat het om informatie geven en worden er informatie bijeenkomsten met ouders besproken.

AFSLUITEND

Met dit protocol wil het team van KBS de Griffel graag het volgende bereiken:

“ Alle leerlingen voelen zich in hun basisschoolperiode veilig en prettig en kunnen zich daardoor optimaal ontwikkelen. Leerlingen leren als individu, maar ook als groepslid hun verantwoordelijkheid te nemen t.a.v. het welbevinden van zichzelf en anderen.”

BIJLAGEN

AANPAK VAN KBS DE GRIFFEL BIJ SYSTEMATISCH PESTGEDRAG

Betrokkenen:	Acties door de leerkracht:
IB	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Op de hoogte stellen van het systematische pestgedrag; ➤ Evt. groot overleg met leerkracht, anti-pestcoördinator, IB en directie; ➤ Evt. kan de directie/IB de casus inbrengen in het ZAT-overleg.
Anti-pestcoördinator	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Leerkracht maakt melding van het pestgedrag bij de anti-pestcoördinator en de intern begeleider; ➤ Leerkracht vraagt anti-pestcoördinator of de intern begeleider waar nodig om hulp bij gesprekken met ouders en andere betrokkenen en/of klassengesprekken; ➤ Anti-pestcoördinator ondersteunt de leerkracht eventueel bij het opstellen, uitvoeren en evalueren van een plan van aanpak tegen het pestgedrag.
De pester	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gesprek voeren met leerling en hiervan een verslag maken in ParnasSys; ➤ Duidelijke maatregel stellen als het pestgedrag toch weer voorkomt; ➤ Vervolggesprekken voeren met de leerling en een verslag maken in ParnasSys; ➤ Zie ook: escalatieladder ernstig grensoverschrijdend gedrag
Ouders van de pester	<p>Gesprek voeren met de pester en zijn/haar ouders over het pestgedrag, samen met intern begeleider, anti-pestcoördinator of directie. Let hierbij op de volgende punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ bespreken van de ernst van het pestgedrag; ➤ afspraken maken over gewenst en ongewenst gedrag; ➤ consequenties benoemen van de school bij overtreding van de afspraken (bijv. excuusbrief aan slachtoffer schrijven, boek lezen over pesten, tijdelijke schorsing) ➤ afspraak maken voor vervolggesprek met ouders; ➤ gesprek en afspraken vastleggen in een verslag; ➤ ondertekening van het verslag door ouders; ➤ ouders een kopie meegeven van het verslag; ➤ verslag opslaan in ParnasSys. <p>Als bovenstaande niet tot verbetering heeft geleid, roept de directie de ouders van de pester (nogmaals) op school voor een gesprek. De directie volgt het bovenschools beleid sociale veiligheid. Dit gesprek wordt vastgelegd in ParnasSys. Zie ook: escalatieladder ernstig grensoverschrijdend gedrag</p>
Het gepeste kind	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gesprek voeren met leerling en adviezen geven; ➤ Schriftelijke verwerkingsmogelijkheid voor de leerling (bijv. verwerkingsschriftje) ➤ Eventueel een sociale vaardigheidstraining.
Ouders van het gepeste kind	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Duidelijk maken dat de school serieus omgaat met de aanpak van pestgedrag; ➤ Inlichten over de gemaakte afspraken met de pester en zijn/haar ouders; ➤ Overleg over de aanpak en begeleiding van het kind en verslag maken in ParnasSys.
Meelopers/Verdedigers/Aanmoedigers/Buitenstaanders	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mobiliseren van de middengroep door gesprek met de kinderen over hun rol in de groep (zie Vreedzame School) en dit gesprek regelmatig herhalen.
Ouders van de meelopers/verdedigers/aanmoedigers/buitenstaanders	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ouders weten dat ze zich bij de leerkracht moeten melden als ze merken dat er een kind wordt gepest (ook als dit niet hun eigen kind betreft); ➤ Ouders maken hun kind duidelijk dat ze het moeten doorgeven als er een kind wordt gepest en dat dit geen klikken is.
Leerkracht	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Achtergrondinformatie zoeken over het verschijnsel, signalen, oorzaken, gevolgen en concrete aanpakmogelijkheden; ➤ Zorgen voor precieze documentatie in ParnasSys; ➤ Gesprek voeren met IB/directie/anti-pestcoördinator voor advies voor de aanpak van het pestprobleem; ➤ Eventueel externe hulp/advies inschakelen.
Team	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Team informeren over pestgedrag; ➤ Problemen van de leerling/groep bespreken tijdens vergaderingen.

STAPPENPLAN OMGAAN MET ONLINE INCIDENTEN

Het 'Stappenplan: omgaan met online incidenten' is een overzichtelijk handelingskader voor scholen. Het plan laat stap voor stap zien hoe een school kan omgaan met een online incident tussen leerlingen – en hier lering uit kan trekken voor preventief beleid.

Bij elk online incident is het cruciaal dat je als eerste verantwoordelijke (de directeur) bepaalt wie je bij welke stap betreft. Het stappenplan biedt hiervoor stapsgewijze handvatten die zowel bij complexe als minder complexe situaties houvast bieden. Zo kan het incident zo goed mogelijk worden aangepakt én leiden tot positieve aanpassingen in beleid en preventie.

1. Eerste stappen:
  - Vang de eventuele melder op. Bedank de melder, geef aan dat je de melding serieus neemt en dat je ermee aan de slag gaat.
  - Vang de betrokken leerlingen op. Stel een slachtoffer van ongewenst online gedrag gerust, bied een luisterend oor en vraag hoe je kunt helpen. Ga na wie dit het beste kan doen.
  - Regel zorg voor de betrokken leerlingen als dit nodig is.
  - Afhankelijk van de ernst en omvang van het incident, kun je ervoor kiezen om een actieteam samen te stellen. Dit team bestaat uit sleutelpersonen, waarvan de samenstelling per situatie kan variëren. Korte communicatielijnen binnen het team zijn essentieel voor snelle besluitvorming.
2. Breng het probleem in kaart:
  - Beschrijf met het actieteam de situatie en de vervolgstappen. Zorg dat er helder gecommuniceerd kan worden naar alle betrokken en iedereen binnen en buiten de school.
3. Kom in actie:
  - Bij mogelijk strafbare feiten: overleg met de contactpersoon van de politie, informeer de betrokken leerling(en) (en ouders/verzorgers dat de politie wordt ingeschakeld, zorg dat het slachtoffer bewijsmateriaal (zoals screenshots) bewaart, informeer het slachtoffer / ouders/verzorgers dat het ook mogelijk is om zelf aangifte te doen.
  - Ga in gesprek en begrensd het gedrag.
  - Informeer de ouders van betrokkenen, tenzij... We staan voor de informatieplicht, gedeelde verantwoordelijkheid, samen met de leerling, misverstanden voorkomen, tenzij de veiligheid van het kind hierbij in gevaar komt. Het waarborgen van de veiligheid en het welzijn van het kind staan altijd voorop.
  - Informeer het onderwijsteam. Het actieteam bepaalt wie welke informatie krijgt. Zorg voor duidelijke richtlijnen, zodat iedereen weet wat er verwacht wordt.
  - Wijs het slachtoffer en de ouders/verzorgers op instanties die hulp bieden.
  - Wijs alle betrokkenen op hulp, neem de tijd om te signaleren wie extra hulp nodig heeft.
4. Beperk de schade en herstel de norm:
  - Ga in gesprek met alle leerlingen. Het is voor iedereen belangrijk dat de norm opnieuw wordt gesteld. Dat doe je door het signaal af te geven dat de normen van toelaatbaar gedrag zijn overschreden.
  - Betrek eventueel alle ouders. Maak als actieteam de afweging of ook de ouders van niet-direct betrokken leerlingen op de hoogte gesteld moeten worden. Bij een online incident kán dat verstandig zijn om te zorgen dat het verhaal geen eigen leven gaat leiden. Houd bij deze afweging rekening met de gevolgen voor en de privacy van de betrokken leerlingen.
5. Organiseer herstel en nazorg:
  - Bepaal wie het herstelproces coördineert. In de fase van herstel & nazorg staat centraal wat betrokkenen nodig hebben om hun gevoel van veiligheid en vertrouwen terug te krijgen.
  - Organiseer het herstel van leerlingen. Houd rekening met de herstelperiode van de betrokken leerlingen. Ga in gesprek met deze leerlingen over wat zij nodig hebben om hun gevoel van veiligheid en vertrouwen terug te krijgen.
  - Organiseer het herstel van medewerkers. Maak ruimte voor gesprekken.
  - Plan follow-up gesprekken. Zo controleer je of betrokkenen zich weer veilig voelen en evalueer je de effectiviteit van de getroffen maatregelen. Blijf indien nodig zorg bieden.
  - Overweeg hulp door externen.
  - Werk aan preventie.

6. **Evalueer na afloop:**
  - **Evalueer het incident en de aanpak.** Neem de tijd voor een evaluatie zodra de situatie weer onder controle is. De evaluatie dient als leermoment voor zowel het omgaan met incidenten als voor het preventief beleid.
  - **Evalueer het beleid.**

7. **Werk aan preventie:**
  - **Werk aan preventie, samen en overal in de school.** Door niet alleen te reageren op incidenten maar juist preventief te werk te gaan, werk je aan een cultuur waarin online respectvol en verantwoordelijk gedrag de norm wordt.
  - **Stel schoolbrede normen.** Het is essentieel om samen met de hele schoolgemeenschap duidelijke normen te stellen voor online gedrag.
  - **Begeleid normen actief.** Dit doe je door middel van mediawijsheid en digitale ethiek.
  - **Geef leerlingen de verantwoordelijkheid om de afgesproken normen gezamenlijk uit te dragen en te bewaken.** Bespreek hoe zij elkaar kunnen helpen om zich aan de afspraken te houden en hoe ze elkaar aanspreken op gedrag dat de normen overschrijdt.
  - **Begrens waar nodig.** Het is belangrijk om consequent op te treden wanneer de afgesproken normen worden overschreden en de veiligheid binnen de school of de klas door online gedrag in het geding komt.
  - **Betrek ouders actief.** Ouders hebben een cruciale taak in het begeleiden van hun kind bij de omgang met sociale media. Organiseer bijvoorbeeld ouderavonden of workshops.
  - **Organiseer professionalisering.** Zorg ervoor dat medewerkers goed zijn toegerust om preventief te werken aan online veiligheid en om online incidenten tijdig te herkennen en aan te pakken.
  - **Zorg dat leerlingen weten bij wie ze terecht kunnen als het online mis gaat:** zowel binnen als buiten de school.

ESCALATIELADDER NIET ERNSTIG (VEILIG) GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

	Veilig (Kind roept door de klas, weigert om te werken, stoort de les.)
Trede 1: Welke actie onderneem je?	Negeren
Trede 2: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Non-verbale waarschuwing op afstand.
Trede 3: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Waarschuwing, kan verbaal of non-verbaal zijn. Hierbij spreekt de leerkracht expliciet verwachtingen omtrent gewenst gedrag uit.
Trede 4: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Leerling krijgt een aparte plek in de groep. Dit kan uit het groepje schuiven zijn, of aan de instructietafel. Laat de leerling 10 minuten goed gedrag zien, dan kan hij/zij weer terug naar de eigen plek. (Tijdsindicatie naar inzicht leerkracht)
Trede 5: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Time-in in een andere groep. Dit kan zijn tot de les is afgelopen en de leerkracht ook tijd heeft om een gesprek te voeren met de leerling. Duur van de time out: minimaal 30 minuten en maximaal een dagdeel. Ouders worden gebeld of worden na schooltijd in een aparte ruimte gesproken door de leerkracht en er wordt een notitie in ParnasSys gemaakt. IB wordt ingelicht en er wordt een gedragskaart ingevoerd.
Trede 6: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Time-in bij de directie of IB (wanneer het niet lukt in de andere groep of wanneer het weer mis gaat in de eigen groep. De leerling werkt hier een dagdeel (tot de volgende pauze). Wel met een overdracht erbij waarom hij/zij bij de directie moet werken en wat er van de leerling verwacht wordt. Ouders worden gebeld of worden na schooltijd in een aparte ruimte gesproken door de leerkracht en er wordt een notitie in ParnasSys gemaakt.. OPP opstarten en bijhouden
Trede 7: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Ouders worden gebeld, de leerling wordt opgehaald, om thuis tot rust te komen, een time-out. Er volgt op een ander moment een gesprek met ouders, kind, leerkracht en lb of iemand van het MT. Verslag van het gesprek in ParnasSys door leerkracht. OPP bijhouden

ESCALATIELADDER ERNSTIG (ONVEILIG) GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

	Onveilig (ernstig grensoverschrijdend gedrag)
Trede 1: Welke actie onderneem je?	Zorgen voor een veilige situatie door: Aanspreken en de leerling uit de situatie halen. (Even apart zetten.) Er wordt een maatregel toegepast, in overleg met directie of IB. Aansluitend kindgesprek voeren Herstelgesprek betrokkenen Ouders worden gebeld of na schooltijd gesproken in een aparte ruimte Notitie in ParnasSys
Trede 2: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Zorgen voor een veilige situatie en een maatregel toepassen. Is dit voor de tweede keer binnen een week? Sowieso time-in in een andere groep. Ouders worden gebeld en uitgenodigd op gesprek Gesprek betrokkenen en leerkracht samen met IB of MT lid Herstelgesprek betrokkenen Notitie in ParnasSys en daarnaast wordt er vanaf heden een logboek in ParnasSys bijgehouden. IB inlichten.
Trede 3: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Zie hierboven Time-in bij directie of IB. Hier werken kan leiden tot een schorsing. Ouders worden gebeld en uitgenodigd op gesprek Gesprek betrokkenen en leerkracht samen met IB of MT lid Herstelgesprek betrokkenen Notitie in ParnasSys Analyseren van het logboek met IB na 3 incidenten. Observatie intern begeleider en tips inzetten. OPP opstarten en bijhouden
Trede 4: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Time -in bij directie of IB én een officiële waarschuwing, afhankelijk van het ongewenst gedrag kan een time-out of schorsing van toepassing zijn. Er volgt een gesprek met ouders, kind, leerkracht en IB of directie. (Bij schorsing sluit sowieso directie aan) Herstelgesprek betrokkenen Verslag in ParnasSys. Plan opstellen, ouders ondertekenen dit en IB/consulent SWV sluiten aan bij gesprek. Na 2 weken een tussenevaluatie Na 4 weken evalueren en bijstellen zo nodig. Alle betrokkenen sluiten aan bij deze evaluatie.
Trede 5: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Tweede officiële waarschuwing of time-out of schorsing. Directie sluit aan bij oudergesprek. Herstelgesprek betrokkenen Verslag in ParnasSys.
Trede 6: Kind gaat verder met ongewenst gedrag. Welke actie onderneem je?	Zie hierboven Schorsing Directie sluit aan bij oudergesprek om schorsingsprocedure toe te lichten Herstelgesprek betrokkenen Verslag in ParnasSys.

Afhankelijk van de ernst van het grensoverschrijdend gedrag past de school al in een eerder stadium het Bovenschools beleid sociale veiligheid toe. Als resultaat van een plan van aanpak, waarbij ouders en SWV of CJG betrokken zijn uitblijft, zal óf intensievere inzet van externen volgen, óf verandering van school óf bij herhaald grensoverschrijdend gedrag het bovenschools beleid Sociale Veiligheid worden gevolgd.

VOORBEELDEN VAN MAATREGELEN EN INTERVENTIES BIJ GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Excuusbrief schrijven	In deze brief beschrijft de leerling de situatie, wat zijn/ haar reactie was en op welke wijze hij/zij anders had kunnen reageren. De leerling biedt in de brief excuses aan aan het slachtoffer en legt uit op welke wijze hij/zij een volgende keer zal reageren.
Nadenkplek	Dit kan zijn: uit het groepje schuiven, aan de instructietafel zitten of op een andere afgesproken plek in de klas. Laat de leerling 10 minuten goed gedrag zien, dan kan hij/zij weer terug naar de eigen plek. (Tijdsindicatie naar inzicht leerkracht).
Inzetten gedragskaart	Zie Gedragskaart . Deze kaart wordt toegelicht aan de leerling, in overleg met de leerkracht wordt gewerkt aan specifieke afspraken.
Afstemmen gedragscontract	Zie Gedragscontract . Dit contract wordt opgesteld in het bijzijn van leerling, leerkracht en ouder en ondertekend door leerling, leerkracht en ouder. Er volgt na een vastgestelde periode een evaluatie.
Drie kaarten aanpak	De leerling heeft drie kleine kaartjes / post its of blokjes op tafel liggen. Bij een waarschuwing haalt de leerkracht een kaartje weg, zonder dit uitgebreid te bespreken. Wanneer een leerling zijn kaartjes 'kwijt' is volgt een vooraf afgesproken maatregel.
Heen en weer schriftje tussen ouders – leerkracht - leerling	De leerkracht noteert dagelijks hoe de leerling zich heeft gedragen, wat goed is gegaan, wat beter kan. Zo nodig kan de leerling ook opschrijven hoe de leerling het zelf vond gaan deze dag. Dit schriftje gaat mee naar huis en de ouders kunnen evt. reageren in het schriftje, afhankelijk van wat er met leerkracht en ouders is afgesproken.
'Positiviteits'schriftje leerling	De leerling schrijft aan het einde van de dag minimaal 3 zaken die die dag goed zijn gegaan, waar de leerling trots op is. Hetgeen de leerling heeft opgeschreven wordt met de leerkracht besproken. De leerkracht kan dit evt. aanvullen met positief gerichte feedback.
Beloningssysteem	Dit wordt in overleg tussen leerling en leerkracht afgestemd. Te denken valt hierbij aan: een spelletje uit de kast, buitenspelen, op de computer iets doen, etc...
Programma Alternatieve Denkstrategieën inzetten. (PAD methode.)	Zie ook: programma-alternatieve-denkstrategieen-pad

De intern begeleider kan meedenken in interventies en bovengenoemde voorbeelden toelichten.

GROEPSPLAN GEDRAG

[Microsoft PowerPoint - Handleiding Groepsplanversneller Gedrag.pptx \(keesvanoverveld.nl\)](#)

[Groepsplan gedrag \(keesvanoverveld.nl\)](#)

VOORBEELD FORMAT HERSTELGESPREK

HERSTELBLAD voor: _____ Klas: _____

Opgevolgd door (naam leerkracht): _____

Datum: ___ / ___ / ___

Gebeurtenis

Er gebeurde (teken of schrijf):

Waar was je (kruis aan)?

- klas
- speelplaats
- Ergens anders: _____

Gevoel

Ik voelde mij (kruis aan):

- Boos
- Verdrietig
- Bang
- Blij
- Schuldig
- _____

Teken in het gezichtje hoe je je voelde.

Gedrag

Ik deed: _____
_____
_____

En nu verder

Een volgende keer ga ik: _____
_____
_____

Handtekening

Leerling

leerkracht

ouders

GEDRAGSKAART

Gedragskaart van:		Datum: Dag:			
Afspraak 1:		Afspraak 2:			
	Afspraak 1		Afspraak 2		Schrijfruimte voor juf
8:30 – 10:00					
10:00 – 11:00					
11:00 – 12:30					
12:30 – 13:30					
13:30 – 14:30					

Wat kan morgen (nog) beter?

Wat ging vandaag goed?

1.

2.

Gedragcontract afspraak tussen

(naam leraar).....

En (naam leerling).....

Over (onderwerp).....

Op dit moment geeft de leerling het gedrag een cijfer:
.....

Doel wordt cijfer:.....

(Naam leerling) zal van ..... Tot
..... (data invullen) : (concreet gedrag in positieve
bewoordingen):

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

Aan het einde van de dag zal de leerling zelf opschrijven of het gelukt is zich aan de gemaakte afspraken te houden: (zie bijlage)

We hebben samen bedacht wat de beloning is als het 1 week goed is gegaan:

.....
.....
.....
.....

Op ..... (datum) kijken we hoe het gaat.

Handtekeningen:

Leerling	
Leraar	
Ouder	

	Zo ging het vandaag	Cijfer
Maandag		
Dinsdag		
Woensdag		
Donderdag		
Vrijdag		

BIBLIOGRAFIE

- Annemiek Broersen, A. O. (2015). Pesten en sociale veiligheid op scholen. *Tijdschrift voor orthopedagogiek*, pp. 54, 108 - 119.
- Bijleveld, B. (2020). *De Gouden Weken 2.0*. Drachten: Eduforce.
- D'Aes, M. (2019). *Gewenst gedrag en sanctiebeleid op school*. Brussel: Politeia.
- David P. Farrington, M. M. (2011). Effectiveness of school-based programs to reduce bullying: a systematic and meta-analytic review. *Journal of experimental criminology*, pp. 7, 27-56.
- F. Goossens, M. V. (2012). *Pesten op school: achtergronden en interventies*. Den Haag: Boom Lemma Uitgevers.
- Het Sticht. (2025). *Beleidsplan Sociale Veiligheid Het Sticht*. Zeist: Het Sticht.
- Het Sticht. (2025). *Koersplan Het Sticht 2025 - 2029*. Zeist: Het Sticht, Stichting voor katholiek en algemeen bijzonder onderwijs.
- KBS de Griffel. (2025). *Schoolgids 2025 - 2026*. Zeist: KBS de Griffel.
- KBS de Griffel. (2026). *Schoolveiligheidsplan KBS de Griffel*. Zeist: KBS de Griffel.
- M.E. Solberg, D. O. (2007). Bullies and victims at school: Are the same pupils? *British Journal of Educational Psychology*, pp. 77, 441 - 464.
- MTO Primair Onderwijs. (2026). Opgehaald van Mar-research Meten. Analyseren. Realiseren: <https://www.mar-research.nl/onderzoek-onderwijs/primair-onderwijs/mto-primair-onderwijs/>
- Ruigrok, J. (2010). *Handboek: Alles over pesten*. Esch: Quirijn.
- S.M. Swearer, D. E. (2010). *What can be done about school bullying? Linking research to educational practise*.
- Salmivalli, C. (2010). *Bullying and the peer group: a review. Aggression and violent behavior*.